

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 13026 posłów Przemysława Drabka, Radosława Fogla, Michała Moskala, Dariusza Stefaniuka i Jacka Świata z 23 października 2025 roku w sprawie przejmowania rynku muzycznego przez podmioty obchodzące ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych i ustawę o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi, która wskazuje jako jedyne uprawnione przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego do poboru tantiem OZZ-y w odniesieniu do wprowadzenia kontrowersyjnej „ustawy reprograficznej”, tzw. czyste nośniki, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Przede wszystkim wymaga wyjaśnienia, że opłaty kompensacyjne, które są przedmiotem przygotowanego w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego projektu nowelizacji obecnie obowiązujących w tym zakresie przepisów, nie są projektem zmiany ustawy, a projektem zmiany rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów (Dz. U. poz. 991, z 2008 r. poz. 1599 oraz z 2011 r. poz. 616). Uzasadnienie dla tego projektu jest publicznie dostępne m. in. w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12400254>). Jego lektura pokaże jasno, że materia projektowanego rozporządzenia pozostaje bez związku z problematyką poruszoną w interpelacji. Opłaty kompensacyjne służą wyrównaniu strat, jakie twórcy i pozostali uprawnieni ponoszą wskutek obowiązywania w polskim prawie autorskim dozwolonego użytku osobistego, zgodnie z którym bez zgody uprawnionego można korzystać z jego już rozpowszechnionego utworu „w zakresie własnego użytku osobistego”, który obejmuje korzystanie z „pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego”. W istocie chodzi tu o kopiowanie utworów w celu korzystania z nich przez tak określony krąg osób innych niż aktualny posiadacz oryginalnego egzemplarza.

Publiczne odtwarzanie utworów i przedmiotów praw pokrewnych w lokalach usługowych jak sklepy, restauracje, salony fryzjerskie, kluby fitness itp. jest innym, odrębnym polem eksploatacji, za które uprawnionemu należne jest odrębne wynagrodzenie. W obydwu przypadkach mamy zatem do czynienia z dwoma odrębnymi tytułami prawnymi do określonych świadczeń na rzecz uprawnionych.

O ile pobór opłat kompensacyjnych jest objęty tzw. obowiązkowym pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, to w przypadku publicznego odtwarzania utworów i przedmiotów praw pokrewnych tak nie jest. Firmy oferujące określony repertuar na cele publicznego odtwarzania to podmioty działające legalnie, które albo nabywają prawa autorskie i pokrewne od indywidualnych uprawnionych lub ich następców prawnych, albo uzyskują od tych osób stosowne licencje na publiczne odtwarzanie. Prawa autorskie i prawa pokrewne to prawa co do zasady zbywalne i twórca czy inny uprawniony nie ma obowiązku powierzać ich w zarząd organizacjom zbiorowego zarządzania. Może je sprzedać dowolnemu podmiotowi lub udzielić mu licencji

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

bez pośrednictwa tych organizacji. Nabywca tych praw lub licencjodawca może w konsekwencji dokonywać dalszych dyspozycji w zakresie nabytych praw.

Przedsiębiorcy, którzy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej dokonują publicznego odtwarzania utworów i przedmiotów praw pokrewnych, sami dobierają odtwarzany repertuar. Jeżeli nie korzystają z repertuaru objętego zbiorowym zarządzaniem którejs z istniejących organizacji, mogą uzyskać potrzebne licencje od innych podmiotów, które danymi prawami dysponują. Jak się okazuje, dość powszechną praktyką jest nabywanie praw od innych podmiotów niż organizacje zbiorowego zarządzania. Zapewne ma to miejsce w przypadkach, gdy odtwarzany repertuar nie ma kluczowego znaczenia w prowadzonej działalności, a jest oferowany na warunkach finansowych korzystniejszych niż repertuar organizacji zbiorowego zarządzania.

Licencjonowanie publicznego odtwarzania przez podmioty inne niż organizacje zbiorowego zarządzania nie jest objęte kompetencjami nadzorczymi MKiDN. Odbywa się na zasadach rynkowych, gdzie obie strony dochodzą do porozumienia odpowiadającego na ich potrzeby i zawierają stosowną umowę prawa cywilnego. Nie wydaje się zasadne, aby eliminować stronom możliwość samodzielnego zawierania takich umów i wprowadzić bezwzględny przymus kontraktowania wyłącznie z organizacjami zbiorowego zarządzania. Sama dopuszczalność wprowadzenia w tym zakresie takiego przymusowego pośrednictwa budzi bardzo poważne wątpliwości z uwagi na konstytucyjne zasady prowadzenia działalności gospodarczej oraz dysponowania własnymi prawami majątkowymi.

Według wiedzy MKiDN organizacje zbiorowego zarządzania dostrzegają problem polegający na tym, że znaczna część rynku publicznego odtwarzania jest objęta umowami licencyjnymi zawartymi bez ich pośrednictwa. W bieżącym roku jedna z organizacji wystąpiła do pozostałych z inicjatywą rozmów, jak przeciwdziałać temu zjawisku. Ewentualne rozmowy odbywają się jednak bez udziału MKiDN. Ministerstwo nie zamierza nakłaniać tych organizacji do rewizji stosowanych stawek wynagrodzeń licencyjnych i ich ew. obniżenia, bo są to decyzje dotyczące interesów majątkowych indywidualnych twórców, wykonawców i pozostałych uprawnionych, powinny być więc podjęte przez same organizacje, rozważnie i z należyтым uwzględnieniem tych interesów.

Ministerstwo nie dysponuje danymi dotyczącymi rynku publicznego odtwarzania regulowanego umowami licencyjnymi zawieranymi bez pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania ani też informacjami o firmach prowadzących taką działalność, gdyż nie sprawuje w tym zakresie nadzoru. Monitorowaniem rynku publicznego odtwarzania zajmują się natomiast same organizacje zbiorowego zarządzania. Gdy zidentyfikują odtwarzanie reprezentowanego przez siebie repertuaru bez potrzebnej licencji, podejmują stosowne kroki prawne. Dotyczy to też przypadków, gdy umowa licencyjna zawarta bez pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania nie obejmuje całego odtwarzanego repertuaru.

Przeprowadzona w 2023 r. przez resort kultury kontrola Stowarzyszenia Autorów ZAiKS za lata 2020-2022 nie tylko nie wykazała spadku liczby zawieranych umów na polu publicznego odtwarzania, ale wykazała istotny ponad 18% wzrost liczby takich umów na koniec 2022 r. względem roku 2021. W latach 2020-2022 sukcesywnie malała też liczba wypowiedzianych umów – z 1517 w roku 2020 do 1209 w 2022. Wystąpienie pokontrolne jest dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN sygn. BAK-WKR.0802.5.2023.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
SEKRETARZ STANU
Maciej Wróbel